

Här ligger de ryska krigsfångarna begravda

Visingsö har tre kyrkogårdar, trots att hela ön är en enda socken. Vid Visingsborg på östra sidan av ön står Brahekyrkan med sin kyrkogård och strax väster därom finns en kyrkogård för ryska krigsfångar från Stora nordiska kriget åren 1700–1721.

Siv Bergenek, moderator för Sveriges Släktforskarförbunds gravstensinventering, besökte de tre kyrkogårdarna på Visingsö i maj i år och berättar om gravstensinventeringen där i detta nummer av SmåDisigt.

Bilden ovan är från Rysskyrkogården. Korset är ett minnesmärke som sattes upp 1965. Här vilar 135 ryssar, som aldrig återsåg sitt hemland

utan dog i främmande land. Deras namn blev kända för bara några år sedan.

Rysskyrkogården med de döda ryska krigsfångarna har uppmärksammats på senare år och så sent som den 25 maj i år invigdes det tredje monumentet på platsen, nu med alla namn in-graverade.

Läs också om de andra två kyrkogårdarna och deras många gravar, och de två kyrkorna på ön, den ena från medeltiden och den andra från 1600-talet.

Text: Eva Johansson
Foto: Siv Bergenek

DIS-Småland – Regionförening till Föreningen DIS – Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.
Verksamhetsområde: Jönköpings (F), Kronobergs (G) och Kalmar (H) län.
Hemsida: www.dis-smaland.se

Styrelse

Eva Gröön	Skälsbäck Norrgården 107	570 72 Fagerhult	070-961 04 00	ordforande@dis-smaland.se	ordförande
Leif Berglund	Örngatan 11	561 33 Huskvarna	036-13 07 97	leifbhva@gmail.com	ledamot, vice ordf
Börje Jönsson	Klosterstigen 9	575 37 Eksjö	070-863 12 17	borje.jn@gmail.com	ledamot, kassör
Donald Freij	Hjälshammar Sjögård	331 44 Värnamo	070-278 08 85	donald@freij.se	ledamot
Arne Johansson	Södra Storgatan 29 D	598 71 Södra Vi	076-108 00 29	webmaster@dis-smaland.se	ledamot
Katrin Lok	Luddögatan 6	331 37 Värnamo	076-817 77 68	klokgen@gmail.com	ledamot
Tommy Nilson	Backgatan 5	575 35 Eksjö	070-303 17 32	tommy@betoni.se	ledamot
Rune Elofsson	Norra Storgatan 44 A	575 32 Eksjö	0381-129 94	runehalvard444@gmail.com	suppleant, sekreterare
Christel Mörk	Kalendervägen 11	352 60 Växjö	0708-71 94 23	christel.mork@bredband.net	suppleant

Funktionärer

Börje Jönsson	Klosterstigen 9	575 37 Eksjö	070-863 12 17	borje.jn@gmail.com	fadder, utbildare
Tommy Nilson	Backgatan 5	575 35 Eksjö	070-303 17 32	tommy@betoni.se	fadder, utbildare
Eva Gröön	Skälsbäck Norrgården 107	570 72 Fagerhult	070-961 04 00	ordforande@dis-smaland.se	utbildare
Rune Elofsson	Norra Storgatan 44 A	575 32 Eksjö	0381-129 94	runehalvard444@gmail.com	utbildare
Katrin Lok	Brännerigatan 6	331 33 Värnamo	076-817 77 68	klokgen@gmail.com	utbildare
Leif Berglund	Örngatan 11	561 33 Huskvarna	036-13 07 97	leifbhva@gmail.com	fadder, utbildare
Donald Freij	Hjälshammar Sjögård	331 44 Värnamo	070-278 08 85	donald@freij.se	disbytombud, utbildare
Arne Johansson	Södra Storgatan 29 D	598 71 Södra Vi	076-108 00 29	webmaster@dis-smaland.se	fadder, webmaster
Eva Johansson	Knotavägen 2	723 52 Västerås	070-55 35 448	eva@evagun.se	redaktör

SmåDisigt – Medlemsblad för DIS-Småland

Redaktör: [Eva Johansson – eva@evagun.se](mailto:eva@evagun.se)

I redaktionskommittén ingår även:
Viola Ek, Furuby – vek9@icloud.com
Egon Burman, Växjö – egon35@live.se

ISSN 1650-3066 Upplaga 1500 ex – 4 nummer/år.
 Tryckeri: Lindströms Tryckeri, Alvesta.
 Ansvarig utgivare: Föreningens ordförande.

Manus sänds till redaktören, som förbehåller sig rätten att redigera artiklar som kommer till användning. Författarna får möjlighet att granska sitt redigerade material före tryckning. Citat ur SmåDisigt får göras om källan anges. För återgivande av signerade artiklar samt illustrationer krävs tillstånd av författaren/illustratören/fotografen.

Bidra gärna med material till SmåDisigt samt föreslå frågor att behandla i kommande nummer. Hjälps också till att värva medlemmar till DIS och DIS-Småland. Vi vill gärna bli ännu fler i vår lokalförening.

Medlemsavgift

DIS 190 SEK + DIS-Småland 90 SEK
 Plusgiro 140 33-5 Föreningen DIS
 Organisationsnummer 82 70 01-1029

Adressändringar sänds till

Föreningen DIS
 Gamla Linköping, 582 46 LINKÖPING
 E-post: dis@dis.se

Innehållsförteckning

- Rysskyrkogården på Visingsö – sid 1
- Styrelse, funktionärer mm – sid 2
- Redaktörens spalter – sid 3
- Ordförandens spalter – sid 4
- Eva Johansson: Två släktböcker från Tjust – sid 5
- Eva Johansson: Brandförsäkringar som källa – sid 6
- Siv Bergenek: Gravstensinventering på Visingsö – sid 8
- Daniel Johansson: Om kvinnors titlar – sid 14
- Eva Johansson: Systrarna i Mjödeshult – sid 16
- Notiser – sid 19
- Årsmöte i Jönköping – sid 20

Sigrid Blombergs grav finns på Visingsö.

Redaktörens spalter

En varm sommardag 1953 gick systrarna Hilma och Ellen Petersson i sin trädgård i Mjödeshult söder om Kalmar och pysslade om växterna. På landsvägen kom fotografen och historikern Ann-Sofi Schotte Lindsten, troligen på väg för att dokumentera granngården. Idag kan vi se fotografiet hon tog, kanske oplanerat när hon bara råkade passera. Fotografiet finns i Kalmar Läns Museums samlingar och på sidan 17 i detta nummer av SmåDisigt.

Ann-Sofi Schotte Lindsten var fil lic i historia och född på Lidingö 1911. 1990 blev hon hedersdoktor i lokalhistoria vid Uppsala universitet och hon har fått kulturpris för sitt engagemang som folkbildare, studiecirkelledare och lokalhistorisk forskare. Hon levde ända till 2009.

Hennes make Carl Gunnar Lindsten var stadsarkitekt i Kalmar på 1950-talet och Ann-Sofi Schotte Lindsten arbetade på läns-museet. 1953 dokumenterade hon en del äldre bebyggelse och historiska lämningar i trakten av Påryd söder om Kalmar. Flera av hennes fotografier finns idag digitaliserade och kan ses på museernas samlade webbplats Digitaltmuseum (www.digitaltmuseum.se). Det är en fin skatt hon lämnat efter sig.

Hilma och Ellen

När jag letade efter några andra bilder råkade jag få syn på fotografiet på de båda systrarna i sin trädgård. En underbar bild som det inte gick att gå förbi. Givetvis ville jag veta vilka dessa kvinnor var. Fotografiet kallas "Flickorna i Mjödeshult". Men några flickor är det inte, utan mogna kvinnor i min egen ålder. Berättelsen om dem och deras familj kan du läsa på sidorna 16-18 i det här numret av SmåDisigt. Kanske är du släkt med dem?

Idag är det ju inte så svårt att hitta information om människor som levde före oss, tack vare de digitaliserade kyrkböckerna och sökbara arkiv. Och varje människa har sin historia.

Hilma och Ellen Petersson är två av de många som inte fick några monument resa över sig men vars liv idag kan fångas oss.

Jag upphör aldrig att fascineras av vad arkivhandlingarna kan berätta för oss om vi letar.

Inte kunde jag heller släppa de två systrarna när jag hittat deras föräldrar och syskon utan jag ville så klart veta mer. Här finns mycket mer att berätta. Jag har följt släkten ytterligare lite längre bakåt men utrymmet i tidningen är begränsat så håll utkik i Rötterbloggen på www.rotter.se för en uppföljning.

Dela med dig!

Med detta vill jag också påminna om att i SmåDisigt finns plats för alla släktberättelser, både din och andras. Ditt bidrag behöver inte vara långt, hellre ett kort än inget alls.

Något som också vore intressant att kunna publicera i vår medlemstidning är äldre släktfotografier. Har du ett foto på till exempel en person född så tidigt som i slutet av 1700-talet? Scanna eller fotografera av det, om du inte redan gjort det, och skicka in till oss med uppgifter om personen och hur ni är släkt. Jag tror att flera av er har sådana skatter i era släktalbum.

Finns det en släktgård i din släkt? En gård som gått i arv i flera generationer och som kanske fortfarande finns kvar i släkten? Berätta om den! I min mormors släkt finns en gård norr om Ullared i Halland som brukats av vår släkt ända sedan 1600-talet. Idag är det en tremänning till mig som har den. För bara några år sedan kunde vi i mantalslängderna få bekräftat att våra släktingar var bönder på gården så tidigt som när Halland hörde till Danmark. Det är ganska stort att kunna hitta detta i arkivhandlingar. Både lycka och tillfredsställelse.

Jag vet att jag delar denna forskarglädje med er andra som släktforskar. Och "varav hjärtat är fullt talar munnen" sägs det, vilket är en sanning för min del. Kanske kommer det en dag när min icke släktforskande omgivning tröttnat på att höra om människor som nu är döda men som alla är länkar i den långa släktkedjan. Utan någon enda av dem skulle ju inte jag, mina barn eller mina barnbarn finnas.

Berätta om din släkt! Vilka fynd har du gjort i arkiven?

Eva Johansson
eva@evagun.se

Ordförandens spalter

Förra numret av SmåDisigt gick ut som pdf. Jag vill genast be om ursäkt för att den skickades ut med öppna mailadresser. Och tacka dem som så snällt påpekade detta för mig och talade om hur jag ska göra för att de inte ska synas. Så en uppriktig ursäkt (det kommer inte att hända igen) och ett stort tack.

Styrelsen har tagit beslut om att SmåDisigt ska komma ut med två tryckta nummer, det vill säga den vanliga tidningen som ni får i brevlådan, detta sker i juni och i december. Samt två nummer som pdf, en omedelbart efter årsmötet och en i början på hösten, som kommer som mail.

Den Smådisigt som kom som pdf under hösten togs emot väldigt bra. Jag fick många mail där man framförde att det var ett bra format och lätt att spara i datorn.

Pdf-tidningen är mycket mindre än den tryckta men tanken är att den ska kunna komma ut snabbare och med mer aktuell information. Dessutom kostar det över 20 000 kronor för varje omgång av den tryckta tidningen. Så på detta sätt sparar vi pengar som vi kan lägga på fler aktiviteter för medlemmarna.

Jag vill passa på att be er kolla att ni har rätt mailadress registrerat hos DIS. Det var rätt många mail som studsade tillbaks. Detta kan bero på fel mailadress eller att din brevlåda är full. Om du går in på https://medlem.dis.se/medlem/my_page.php så ser du vilken mailadress som du anmält till DIS. Här kan du också ändra om det behövs.

Öppet hus, tematräffar och utbildning

Hösten har gått fort och nu rusar det mot jul. Under hösten har vi haft Öppet hus på flera ställen. Det föll väldigt väl ut. Jätteroligt att träffa er medlemmar. Vissa kom bara för att prata släktforskning, vissa för att få hjälp med något de fastnat på i Disgen eller något av våra andra program, Disbyt, Dispos och så vidare.

Vi är jättegglade att så många har uppmärksammat detta. På det första "öppet hus" blev vi funktionärer nästan överväldigade att det kom så många. Tanken slog oss, hur ska vi fixa

detta? Men det löste sig galant. Man väntade snällt på sin tur och vissa funktionärer servade upp till tre personer samtidigt.

Temamötena har i år handlat om utskrifter. Tyvärr fick vi ställa in i Oskarshamn på grund av för litet deltagande. Men på de andra ställena har det gått riktigt bra. Alla var intresserade och tyckte att de fick en bättre inblick i vad och hur man kan skriva ut från Disgen 2019.

Distansutbildningen fortsätter rullande och under hösten har vi fem nya deltagare. Vi har kapacitet för fler deltagare så vill du lära dig Disgen från grunden så tveka inte att anmäla dig.

Funktionärsträff

Vid DIS funktionärsträff den 5-6 oktober i Linköping, behandlades utbildningsfrågor, fadderverksamheten, utveckling av Disgen, uppdatering av Disbyt, nya appen (som ännu inte är klar men kommer snart), kartfunktionen, med mera.

Funktionärer från hela landet kom dit och från DIS-Småland var det Donald Freij, Rune Elofsson, Tommy Nilson och jag som var närvarande. Det var två dagar med mycket information, många diskussioner, trevliga möten och mycket släktforskningsprat.

Årsmöte 2020 DIS-Småland

I detta nummer får du kallelsen till DIS-Smålands årsmöte den 28 mars 2020.

Denna gången är vi i Jönköping, och Studieförbundet Vuxenskolas lokaler. Jag ser fram emot att träffa er där. Föredragshållaren är inte bekräftad ännu men jag tror ni kommer att tycka det är ett bra val.

DIS firar 40-årsjubileum

DIS firar 40-årsjubileum och detta kommer att uppmärksammas på årsmötet den 7-8 april 2020 i Linköping.

Som medlem i DIS-Småland är du även medlem i DIS så passa på att göra din röst hörd på årsmötena.

Eva Gröön

ordforande@dis-smaland.se

Två släktböcker från Tjust härad

Att släktforskare samlar ihop sitt forskningsresultat och ger ut böcker börjar bli vanligt. I sommar har två ganska omfattande släktböcker från Tjust härad getts ut, men sinsemellan olika.

Karin Hallberg skriver om sin sina föräldrars släkt några generationer tillbaka. De kommer från socknarna Dalhem, Törnsfall, Hjorted, Frödinge, Hallingeberg och Hycklinge.

Anders Bockgård skriver om ättlingarna till Guttorm som var bonde i byn Gärdsnäs i Hanås socken och född omkring 1510. De efterlevande har spritt sig i Sverige och i världen.

Boken om Guttormarna

Anders Bockgård bor på Nämndemansgården i Tryserum och började släktforska redan på 1960-talet. Ganska snart kom han till Guttormssläkten som han har anknytning till genom sin farmors morfar och mormor.

Hans Hanner i Genealogiska Föreningen har skrivit ett längre kapitel i boken, där han beskriver Hannergrenen av släkten. Det är en tjock bok på över 500 sidor. Personregistret

omfattar över 60 sidor och drygt 3000 personer. Ett ortnamnsregister underlättar också sökningen för släktforskare.

Författarna har följt släktgrenarna framåt ända till våra dagar. Det har blivit en mycket omfattande släktkrönika, med både berättelser om människorna och en katalog över personerna.

Karins släktbok

Karin Hallberg bor sedan länge i Västerås men är uppväxt i Gagersrum i Törnsfalls socken.

Hennes mor Lisa (döpt till Alice) Andersson föddes 1914 i Sundet i Dalhem, föräldrarna hette Annie och Carl Andersson. Hennes far Algot Karlsson föddes 1906 i Kammartorp i Hallingeberg och hans föräldrar var Gottfrid och Emilia Karlsson.

Mormor Annie är central för bokens tillkomst. Hennes skrivbok med berättelser, både om den egna släkten och historier och sagor från bygden, finns kvar. Annie hette som ogift Svensson och föddes 1892 i Kroksmåla i Dalhems socken.

Eva Johansson
eva@evagun.se

Anders Bockgårds bok om Guttormssläkten.

Karin Hallberg med sin nya släktbok.

Brandförsäkringar visar husen

Äldre brandförsäkringshandlingar finns bevarade och ger en detaljerad bild av gårdar, bruk och andra fastigheter från långt tillbaka i tiden. Därför är brandförsäkringshandlingar av stort intresse för släktforskare.

Det dröjde länge innan fastighetsägare i allmänhet i Sverige såg till att skaffa sig en brandförsäkring. För många var det en utgift som det inte fanns pengar till i en hårt ansträngd ekonomi, i stället hoppades man på turen att det inte skulle brinna.

Att fördela kostnaden för bränder på många fler än husägaren har länge skett. Kollektivet betalar för att täcka den enskildes kostnader när de uppstår. Det kallades brandstod och innebar att alla betalade sin del när en granne eller sockenbo drabbats av brand. Brandstoden bestod inte bara av pengar utan omfattade även att bidra med spannmål om sådant gått till spillo i branden. Dessa ersättningar skedde häradsvis och fördelades genom häradsrättens försorg.

Regelverket om brandstod är gammalt och går tillbaka till landskapslagarna. Äldsta förekomsten är i Skånelagen från tidigt 1200-tal. Från mitten av 1300-talet ingick den i Magnus Erikssons landslag och täckte alltså alla landskap och alla invånare: "Alla äga brandstod taga och giva, de som bofasta äro,

klerker, lekmän och så deras hjon; ingen äger vara fri därifrån."

På 1600-talet förändrades reglerna något och så småningom började man bilda brandstodsforeningar som sträckte sig över större områden än ett härad. Detta blev början på brandförsäkringsbolag.

Det var bara på landsbygden som brandstoden gällde, först 1733 kom en stadsbrandkassa, då i Jönköping. Stockholms Stads Brandförsäkringskontor bildades 1746 och är det äldsta bolaget som fortfarande är verksamt.

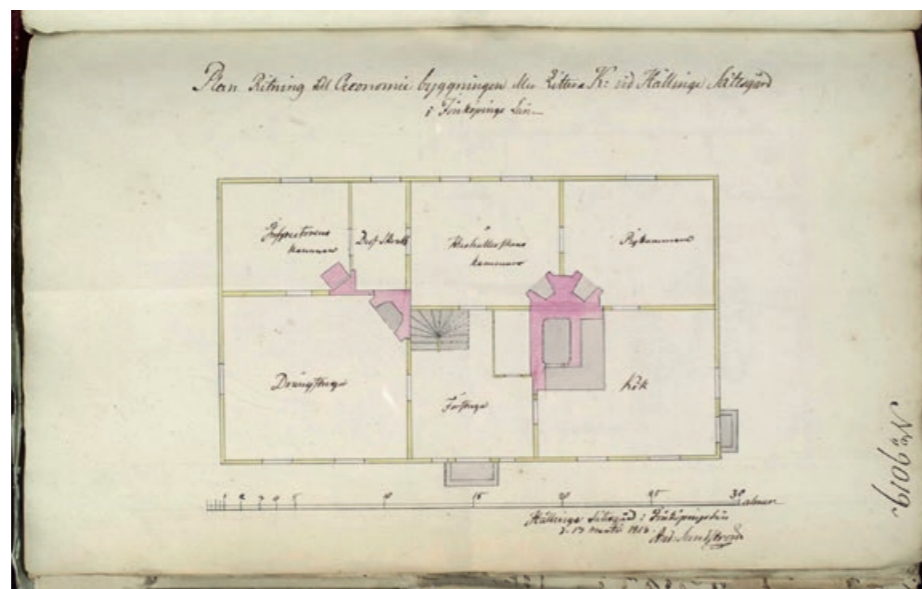
Beskrivning

För att veta hur stor ersättning den som drabbats av brand skulle ha rätt till krävdes så småningom en nedtecknad beskrivning av fastigheter med mera, upprättad före branden. Dessa beskrivningar finns i brandförsäkringshandlingarna och är de som kan vara till glädje och nytta för oss släktforskare.

De äldre brandförsäkringshandlingarna finns digitaliserade och kan hittas både i Riksarkivets digitala forskarsal och på hemsidan www.brandverket.se. Här finns handlingar ända från 1782, då Brandförsäkringsverket bildades.

Alla typer av hus försäkrades inte. De flesta försäkringarna gällde offentliga byggnader, som kyrkor, skolor och andra kommunala fastigheter, bruk, industribyggnader, gods och större gårdar. Men även en del mindre

I brandförsäkringshandlingen för Hällinge sättesgård i Näsby socken i Småland 1813 ingår denna planritning av en ekonomibyggnad. Huset var byggt 1804 och var 28 alnar långt och 16 alnar brett. Det innehöll kammare och kontor för inspektorn, en kammare vardera för hushållerskan, pigorna och drängarna samt kök och förstuga. Här bodde alltså flera anställda. Bildkälla: Riksarkivet.

gårdar och torp finns bland de gamla försäkringshandlingarna.

Omkring 60 000 fastighetsvärderingar finns i arkivet, 5300 av dessa kommer från Småland och Öland. Till många finns planritningar och kartor, mest till de större gårdarna och brukena som ofta hade många byggnader utspridda på ägor.

Fram till 1808 tecknades också brandförsäkringar för finska fastigheter.

Hitta handlingarna

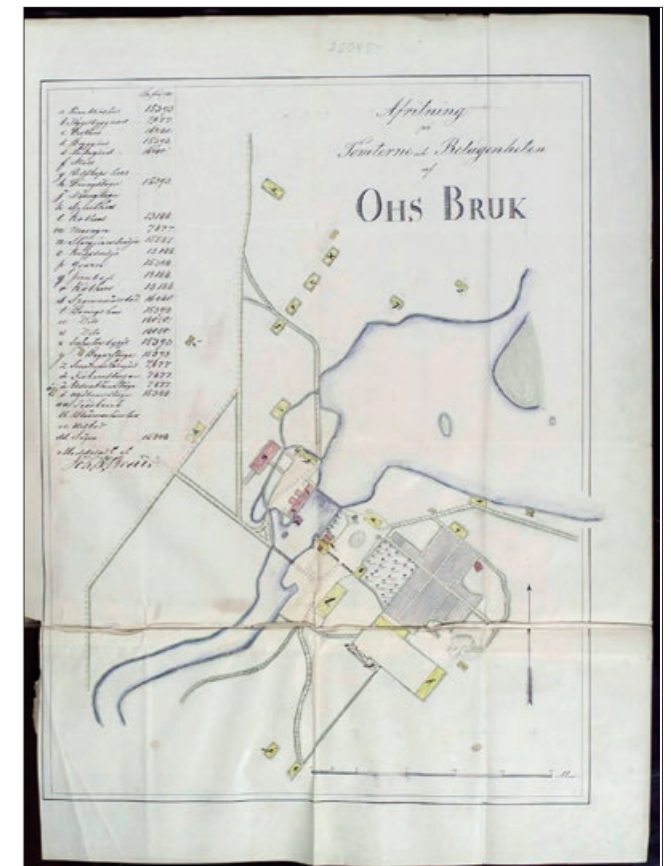
I Riksarkivets digitala forskarsal är handlingarna uppdelade på två databaser: brandförsäkringsvärderingar och kartor. Du hittar dem under rubriken Databaser i fliken Specialsök. De två databaserna heter "Brandförsäkringar" och "Brandförsäkringar – kartor".

De äldre handlingarna är inte skrivna i formulär utan inleds med en längre sammanfattning som följs av en specifikation, ungefär som en bouppteckning.

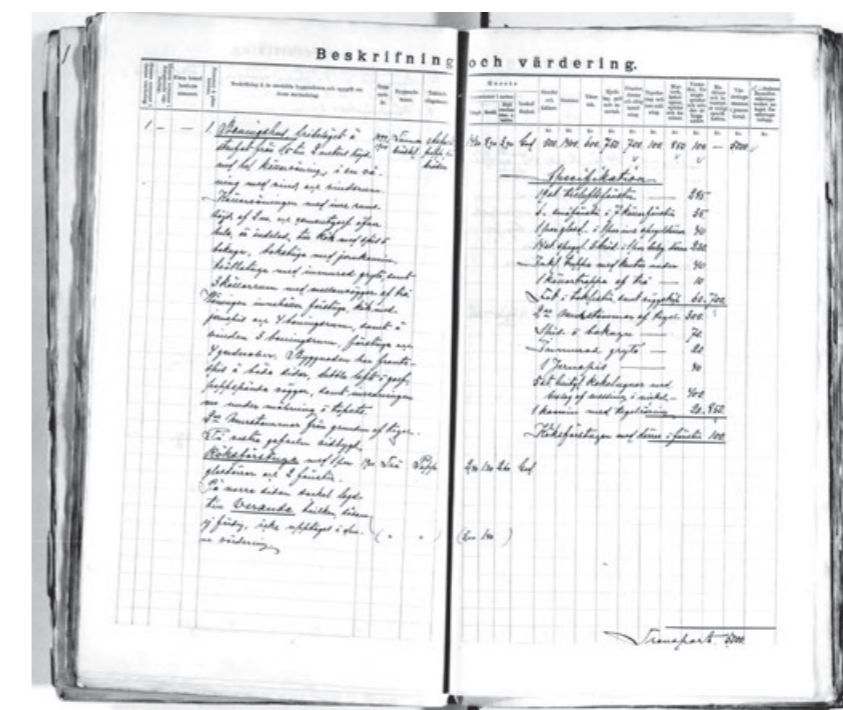
Många av de försäkrade byggnaderna är offentliga byggnader. För släktforskaren är naturligtvis de privata gårdarna de mest intressanta men kanske finns i databasen den fastighet där din anfader arbetat.

Sammantaget är dessa brandförsäkringshandlingar en rik källa till information för den släktforskare som hittar sin eftersökta fastighet här.

Eva Johansson

Situationsplanen för byggnaderna på Ohs bruk i Gällaryds socken i Småland 1851 visar var alla byggnader var placerade och ingår i brandförsäkringshandlingarna. I listan beskrivs vilken funktion varje hus hade. Brandförsäkringens beskrivande text går i detalj igenom varje byggnad och när de var byggda. Även en värdering gjordes för varje byggnad. Bildkälla: Riksarkivet.

Så här kan en mer sentida brandförsäkringshandling se ut. Denna gäller 1/8 mantal Bankeboda i Agunnaryds socken och är från år 1900. Boningshuset, som beskrivs på vänstersidan, var nyuppfört 1899-1900 och vi får veta att det hade en våning plus källare och vind. I huset fanns fyra boningsrum på bottenplanet och tre rum, förstuga och fyra garderober på vindsvåningen. Det hade frontispis på båda sidor. För hus som är borta är en sådan här beskrivning värdefull information och kan kanske hjälpa till att identifiera hus på äldre fotografier. Bildkälla: Riksarkivet.

Gravstensinventering på Visingsö

Siv Bergenek i Halmstad är moderator för Sveriges Släktforskarförbunds gravstensinventering. Hon återkommer här med sin andra artikel om gravstensinventeringar, denna gång från Visingsö.

Under många år har vi årligen färdats i bil längs Vättern på väg mot Linköping eller Stockholm. Ofta har jag sagt ”jag har aldrig varit på Visingsö. Dit vill jag någon gång”. Nu har jag varit där. Det var den 7 och 8 maj 2019 och jag åker gärna dit igen.

Inför en bilresa i Sverige och som gravstensinventerare, går jag oftast in på Sveriges Släktforskarförbunds databas *Gravstensinventeringen* för att se hur inventeringsläget är på de kyrkogårdar vi passerar och om det finns foton på kyrkorna. På Visingsö hittade jag Brahekyrkans kyrkogård och Kumlaby kyrkogård. Det fanns ett 20-tal äldre gravstenar inventerade på båda kyrkogårdarna 1996 av Hans Runskes och det saknades foto på kyrkorna.

Under några eftermiddagstimmar färdades vi kors och tvärs över den lilla ön. Vi fick njuta av en tidig vacker vårgrönska och oftast skyttade man en bit av Vättern. Tyvärr var varken Brahekyrkan eller Kumlabykyrkan öppen men det innebar i stället att vi fick mer tid för kyrkogårdarna. Vi letade oss även fram till Rysskyrkogården, se separat artikel.

Att besöka en ny kyrkogård

Det är mycket intressant att komma till en helt ny kyrkogård. Man promenerar omkring utan krav och tittar på allt, från kvartersindelningar till växtligheten och gravstenarna som kan se så olika ut. Finns det någon minneslund eller askgravlund/askgravplats på kyrkogården? Vill man, kan man fotografera intressanta gravstenar. Vissa gravstenar väcker många tankar och funderingar.

Åter hemma gör jag i ordning foton och kontrollerar att de inte redan är registrerade, innan jag registrerar dem i databasen. Eftersom båda kyrkorna med kyrkogårdarna tillhör samma församling, gjorde jag ett kollage

Häradsdomare Bergs grav med två stenar på Brahekyrkans kyrkogård har id nr 399450.

av foton på kyrkorna och skrev under ”Historisk församling” en text som omfattar både kyrkorna och kyrkogårdarna.

Kumlaby kyrkogård

Kumlaby kyrkogård var, liksom kyrkan, gammal och ganska liten. En rad med borttagna gamla gravstenar stod snyggt placerade mot en stenmur.

Det fanns en större häll tillhörande Per Eckerberg som varit landshövding i Östergötlands län 1956–1980. Jag fotograferade hällen men upptäckte hemma att den redan var registrerad. Mitt foto innehöll även makan Ingas inskription, så jag kompletterade med min bild.

En gammal lagad gravsten med inskriptioner på båda sidor blev mera intressant då jag senare läste den inventeringsblankett som Hans Runskes hade fyllt i. Den övre halvan av gravstenen hade hittats i början av 1940-talet av nämndeman Ivar Ödeen, arrendator vid Kumlaby Prästgård då han plöjde i en åker strax utanför kyrkan. Detta hade han meddelat gelbgjutmästaren Viktor Fong-Runskes i Gränna som efter mycket sökande återfann den undre halvan av gravstenen vid kyrkogårdsmuren, bland flera sönderslagna gravstenar. Se id nr 22067.

Brahekyrkans kyrkogård

Runt Brahekyrkan fanns en del äldre gravar och gravstenar men på andra sidan av en liten väg låg en stor kyrkogård. De flesta gravstenarna stod direkt i gräset. Här fanns kyrkans klockstapel och en minneslund placerad. Lite stör-

Per och Inga Eckerbergs grav på Kumlaby kyrkogård har id nr 20188.

re gravar fanns i en rad utmed skogen och den skira grönskan, bildade en vacker bakgrund till gravarna.

Det fanns många gårdar och boställen och olika yrken angivna på gravstenarna. Där fanns skraddarmästare, sjökaptän, häradsdomare, målare, brevbärare och konstnär.

Häradsdomare Bergs grav ligger vackert mot skogen. På de två gravstenarna finns yrken från olika tidsperioder – häradsdomare, doktor och textilkonstnärinna och är en av få gravstenar med en kvinnas yrke. I augusti månad presenterades denna grav som Veckans gravsten på www.rotter.se.

Brevbärare August Jonsson (1857–1947) blev nästan 90 år. Jag funderade på hur livet som brevbärare på Visingsö hade varit. Hur tog han sig runt på ön? Var det med häst och

På Kumlaby kyrkogård på Visingsö finns en rad med borttagna gamla gravstenar som vilar mot kyrkogårdsmuren.

vagn? Cyklade han på senare år? Han fick mycket frisk luft och rörelse – hade det bidragit till hans höga ålder? August Jonssons gravsten är ett bra exempel på en gravsten som innehåller all den information som en gravstensinskriftion kan ha och som en släktforskare uppskattar.

En gravsten med lite mindre information är Sigrid Blombergs vackra gravsten, med id nr 399509. Det fanns ett vackert gjutjärnskors från 1984 på Henrik och Tyra Edlunds grav. Det är ovanligt att se så nya gjutjärnskors.

Konstnär Olle Krantz med maka Ruth från Tempelgården hade en vacker gravsten. Tempelgården, som inte var öppen, är ett välkänt konstmuseum på Visingsö, skapat av visingsökonstnären Olle Krantz. Det var tidigare okänt för mig men står nu på listan över sevärdheter inför mitt nästa besök på Visingsö.

Johannes Almqvist (1731–1816) hade varit prost och kyrkoherde på Visingsö i 47 år. Han hade en stor och hög gravsten där graven var omgärdad av ett järnstaket. Sedan inventeringen 1996 hade stenen blivit restaurerad

Brevbärare August Jonssons gravsten på Brahekyrkans kyrkogård med id nr 399433.

Tre av Brahekyrkans gravar. Överst Johannes Almqvists grav med id nr 21290. I mitten Olle och Ruth Krantz grav med id nr 398861. Nederst Henrik och Tyra Edlunds grav med id nr 399485.

och fått ett skyddande tak av glas. På hans gravsten finns hänvisning både till hans valspråk och till hans liktext.

Upptäckten

När jag kommit hem registrerade jag foton på kyrkorna och skrev texten till ”historisk församling”. Jag gjorde vissa kompletteringar till de tidigare registreringarna och registrerade sedan de nya gravstensfotona.

I en paus tittade jag på matchningarna för mitt DNA-test och reagerar plötsligt över ett välbekant namn – Hans Runske. Jag hade DNA-träff på mannen som 23 år tidigare gått på dessa kyrkogårdar och inventerat. Sedan läste jag om den gravsten som han hade registrerat med id nr 20067 med fyra gravsatta,

alla med namnet Runske. Det var länsman Jon Nilsson Runske med hustru, son och sonhustru. Jon Nilsson var en mycket tidig släkting till inventerare Hans Runske som jag hade DNA-träff på.

Var jag också släkt med denne länsman? Hade jag gått runt och tittat på en gammal släktings gravsten utan att veta om släktskapet? Inte undra på att det hade känts så bra att gå där på Brahekyrkans kyrkogård. Det eventuella släktskapet mellan länsmannen, Hans Runske och mig – det kan kanske bli en senare berättelse.

*Text och foto: Siv Bergenek
siv.bergenek@gmail.com*

Rysskyrkogården med krigsfångarna

En bra karta är guld värd då man är ute och turistar i Sverige. I en informationsfolder – VISINGSÖ, utgiven av Jönköpings kommun – fann vi en utmärkt karta över ön och i den fann vi som nr 14 under kultur RYSSKYRKOGRÅDEN. Detta väckte vårt intresse.

Vi fann Rysskyrkogården som en större glänta i en skogsdunge i Rökinge. På lite håll skymtade vi något i ena kanten och längst fram såg det ut som några personer.

Under åren 1715–1718 förvarades cirka tvåtusen krigsfångar på fängelset på Visings-

borgs slott. Flertalet av dem var ryssar som hade tillfångatagits under Stora nordiska kriget 1700–1721. Många dog under fångenskapen på grund av dåliga förhållanden, sjukdom och av svält. De begravdes här, därav namnet Rysskyrkogården.

Här vilar mer än hundra ryska soldater som aldrig fick återse sitt land efter att de deltagit i kriget. Gravarna är omärkta men två monument har rests under senare delen av 1900-talet och ett tredje skulle snart invigas.

Hembygdsföreningen reste träkorset

Ett stort träkors restes av Visingsös hembygdsförening 1965. Det hade tillverkats av Anders

På Rysskyrkogården på Visingsö finns ett träkors som restes 1965. Denna runda bronsplatta finns i mitten av träkorset.

Lycksäter, Bertil Bäckman och Uno Svensson. Bronsplattan är tillverkad av Olof Fong i Gränna och har texten "KRIGSFÅNGARNAS KYRKOÅRD PÅ VISINGSÖ 1716-1718. KORSET RESTES ÅR 1965". Detta träkors är rest i den vänstra sidan av kyrkogården.

Längst in på kyrkogården, något till vänster, finns en minnessten med det rysk-ortodoxa korset uthugget i röd marmor. Det restes 1995 i samarbete med Braheskolan på Visingsö och Ryska ambassaden i Stockholm. Det är designat av den ryske konstnären A.I. Veslov och har bekostats av ryska företaget.

Minnesceremoni 2017

För att hedra krigsfångarna och stärka banden mellan svenskar och ryssar samlades omkring 70 personer under en dag i maj månad 2017 på Visingsö. Arrangör för minnesceremonin var kultur- och vänskapsföreningen Druzba Småland, den ryska ortodoxa församlingen i Jönköping och Studieförbundet Bilda.

Enligt initiativtagaren till ceremonin Ilia Belov, universitetslektor på Högskolan i Jönköping, skulle det bli ett evenemang för att stärka svensk-rysk vänskap och forskare från både Sverige och Ryssland skulle hålla tal. Man ville uppmärksamma svenska staten på att denna historiska plats borde bevaras och

Det rysk-ortodoxa korset i röd marmor som restes 1995.

att en minnessten med namnen på de begravda fångarna skulle sättas upp.

Namn på de begravda

Tack vare att svenska och ryska forskare i början av 2000-talet hade funnit en unik namnlista med 135 namn på ryska krigsfångar som avlidit och begravts på Rysskyrkogården, togs ytterligare ett steg, närmare i att skapa en minnessten där. Med hjälp av kultur- och vänskapsföreningen Druzba Småland hade cirka 40 000 svenska kronor samlats in för detta projekt.

Vid vårt besök på Rysskyrkogården den 8 maj 2019 mötte vi tre ryska män, två arbetare och deras arbetsledare. De två var arbetsklädda och hade sina verktyg i en hink. Det var endast arbetsledaren som talade svenska.

Han berättade att monumentet av svart polerad marmor kom från Ryssland och att inskriptionen på stenen var de 135 namngivna krigsfångarna som dött och begravts under fångenskapen på Visingsö. De hade precis fått monumentet på plats då vi kom så marken omkring hade ännu inte hunnit iordningsställas. Han berättade också att monumentet skulle invigas den 25 maj 2019.

Det nya monumentet blev som planerat högtidligen invigt lördagen den 25 maj och i måndagens Jönköpingsposten fanns ett utförligt reportage och många intressanta bilder. Detta monument kommer säkert att öka turistströmmen av ryssar till Visingsö. Den som har någon tidig släkting som deltog i kriget, tillfångatogs, avled och begravdes här, kan nu 300 år senare läsa dennes namn på den nya minnesstenen.

Text och foto: Siv Bergenek

Minnesmonumentet med 135 namn som skulle invigas den 25 maj 2019.

Visingsö är en socken

Visingsö socken har medeltida ursprung under namnet Ströja socken. Under 1500-talet bildades Visingsö socken då Kumlaby socken och Ströja socken slogs samman. Vid kommunreformen 1862 övergick ansvaret för de kyrkliga frågorna till Visingsö församling.

Visingsö församling är idag en församling i Södra Vätternbygdens kontrakt i Växjö stift. Det finns två kyrkor, Brahekyrkan som är församlingskyrka och Kumlaby kyrka samt två kyrkogårdar Brahekyrkans kyrkogård och Kumlaby kyrkogård på Visingsö.

Brahekyrkan uppfördes på 1600-talet av grevarna Brahe som slottskyrka till Visingsborg. Tidigare låg Ströjakyrkan från 1100-talet på platsen. Per Brahe skänkte en storklocka men den fick inte plats i den medeltida klockvåningen som bevarats från den gamla kyrkan. En friliggande klockstapel i trä och spån uppfördes därför ett 30-tal meter från kyrkan.

Interiört uppvisar Brahekyrkan en stor rikedom av målningar, konstverk och skulpturer. Johan Werner d. ä har målat många tavlor och epitafium samt snidat Kristusbilden som idag har sin plats nära altaret. Johan Werner d. y. är bland annat ansvarig för kalkmålningarna i taket. Predikstolen från 1627 skänktes av byggherren Magnus Brahe och hans hustru Helena Bielke.

Braheättens gravvalv från 1634 upptar större delen av södra sidoskeppet.

Kumlaby kyrka är en medeltida kyrka som

fram till 1500-talet var församlingskyrka i Kumlaby församling. Den räknas till en av de bäst bevarade tidigmedeltida kyrkorna i nordvästra Småland. I närheten av kyrkan ligger den s. k. Brahestenen, ett minne efter Per Brahe, utförd 1653 av Johan Werner d. y.

På platsen har tidigare funnits en träkyrka. Kumlaby kyrka uppfördes under första delen av 1100-talet av lokalt bruten sandsten. Kyrkans spira var från början hög och spetsig men kapades till hälften via Per Brahes försorg. Det platta taket försågs med ett järnstaket och blev en bra utsiktsplats. Först för de barn som under åren 1692-1811 gick i skola i den omgjorda kyrkan och idag som ett attraktivt turistmål. Kyrkan stod öde fram till den renoverades 1922, då den fick sitt nuvarande utseende.

Interiört finns varierande målningar från medeltiden och från 1600-talet. De fyra evangelisterna och altarfronten är utförda av Johan Werner d. y.

Text och foto: Siv Bergenek

Visingsö. Blå prick: Kumlaby kyrka. Röd prick: Rysskyrkogården. Svart prick: Brahekyrkan. Karta från Lantmäteriet.

Kumlaby kyrka och Brahekyrkan.

Fröken, madam och kvinnsperson

Titlar var mycket viktigare förr än de är idag, både för män och kvinnor. Genom sin titel visade man sin ställning i samhället, oavsett om den var hög eller låg.

Förr i tiden var man väldigt duktig på att tilldela människor epitet, en titel som beskrev vem eller vad man var och framför allt vilken social status i samhället personen hade. Jag kom att tänka på det här för ett tag sedan då jag förde in dopvittnena för en ana till mig.

Det fanns två kvinnliga dopvittnen; fröken Petronella Brun och jungfru Lisa Moberg. Men vad var det för skillnad på att vara fröken och jungfru? I den här artikeln ska jag gå igenom några vanliga epitet på våra kvinnliga

Två okända pigor från Främmestad och en ung man. I de flesta fall betyder titeln piga en kvinna som är anställd i ett hushåll men det kan också användas för att beteckna en ogift kvinna. Foto: Gustav Andersson. Bild från Västergötlands Museum.

anor som dyker upp i de skriftliga källorna. Låt oss börja med de allra vanligaste.

Tjänstekvinnorna

Piga, när vi hör det ordet så tänker vi automatiskt på tjänsteflickan på gården, hon som fick gå upp tidigt på morgonen för att mjölka och sen se till att kaffet var kokat tills husbonden vaknade. Ibland ser man dock dottern i huset omnämnas som piga, fick hon då piglön av sina föräldrar?

Nä, så var det förstås inte, piga kan nämligen även betyda ung ogift kvinna eller ogift hemmadotter.

Deja var ett litet steg upp på karriärstegen förr. Dejan var den som var arbetsledare för de övriga pigorna på en lantgård förr i tiden, eller åtminstone en väl tillförlitlig kvinnlig arbetare (tjänstepiga). *Deja* är ett väldigt gammalt ord, och betydde kvinnlig träl under yngre järnåldern. Äldre tiders stavning av ordet skrevs *Deghia*, vilket för tankarna till ordet *deg*. Därför tror en del att *deja* egentligen betyder bagerska.

Jungfru är precis som piga en titel för en ung ogift kvinna, men av något högre social bakgrund än en torparflicka. Från början var det bara unga kvinnor av adlig börd som titulerades jungfru, men det kom så småningom att även användas av döttrar till de rika borgarna i städerna. Jungfru kan även syfta på en ung kvinna som "nått kroppslig mognad" men som fortfarande är oskuld.

Allt som tiden gick förlorade titeln sin status, vid sekelskiftet 1900 så var en jungfru en tjänsteflicka i ett (större) finare hushåll. Jungfru kommer från medellågtyska *junkvrou(u)-we*, som egentligen översätts "ung fru".

Ogifta kvinnor

Fröken är också en titel som tidigare endast användes av ogifta kvinnor av adlig börd. Även denna titel kommer från tyska språket, och användes allra först endast av kungafamiljen på 1500-talet, men kom snart att användas även av adeln, framför allt när jungfru på 1600-talet började förlora sin glans då även borgarna använde titeln jungfru.

Även fröken kom att förlora sin status, från 1860-talet och framåt titulerades alla ogifta kvinnor för fröken, oavsett deras ursprung, förstås under förutsättning att de inte var kriminella. Ordet fröken kommer även det från medellågtyskan, nämligen "vrouken" (liten fru, dam).

Gifta kvinnor

Lycka förr var att bli gift med någon som kunde ge en tillräckligt god ekonomisk trygghet. Förhoppningsvis fanns det även lite kärlek och romans med i bilden också. För kvinnor ur allmogen och borgarklassen titulerades maken i äktenskapet för *hustru*.

På samma sätt som när en piga gifte sig och blev hustru, så blev en jungfru fru då hon svorade ja inför prästen (så länge som hon inte gifte ner sig).

Fru är en titel som funnits sedan medeltiden, och då var det uteslutande kvinnor inom

kungahuset och de som gift sig med en ridare som benämndes fru. Dock kunde även kvinnor som gått i kloster och som kom från de högre stånden titulera sig fru.

Så småningom kom fru att användas av alla inom adeln, och på 1800-talet kom epitetet att användas på bred front av alla.

Madam är något av en tredje variant som användes av borgerliga gifta, lite mer förnäma kvinnor, även efter att kvinnan blivit änka kunde hon tituleras madam.

De nedvärderande orden

Kona är egentligen en synonym till kvinna, men kom att användas i nedvärderande syfte om bland annat oanständiga, lösaktiga kvinnor. Ordet användes även ofta i kombination med andra ord för att tydliggöra på vilket sätt kvinnan var moraliskt dålig, exempelvis *tjuvkona*.

Kvinnfolk (Qvinsfolk) är en klart nedvärderade beteckning på en oftast kriminell eller omoralisk kvinna. När man läser domböcker och stöter på kvinnor som stått inför rättsens dömande blickar, så brukar kvinnan till en början omnämnas som pigan, hustrun etc, för att efter genomförda vittnesmål istället komma att benämnas som kvinnfolket eller *kvinnspersonen*. Det var som regel kvinnor ur allmogen, den lägre samhällsklassen som fick denna titel, och allra vanligaste orsaken till att få den var att ha fått barn med en man utanför äktenskapet.

Däka är ett mer regionalt epitet, och var från början även det ett nedvärderande ord för kvinnor, framför allt mindre arbetsamma tjänsteflickor eller lösaktiga kvinnor. Men med tiden försvann det nedvärderande och däka kom mer att bli ett synonymt ord för (ung) kvinna. Däka förekommer i Halland, Västergötland, Blekinge och delar av Småland och Skåne.

Daniel Johnsson
anforskning@outlook.com

Ingegerd Tovote, född i Växjö, gifte sig 1951 med Ingvald Linde och blev då fru Linde. Ingegerd Linde avled 2004 i Växjö. Foto: Karl Johan Stenhardt. Bild från Östergötlands Museums samlingar.

I trädgården i Mjödehult 1953

Deras morfar var båtsman. Deras farfar var båtsman, liksom farfars far och farfars farfar. Småländska båtsmän, då handlar det om kusten och om södra delen av Kalmar län. De här båtsmännen kom från Arby och Karlslunda församlingar och tillhörde Södra Möre andra båtsmanskompani.

Systrarna Hilma och Ellen Petersson var båda ogifta och kanske kallades de fröknarna Petersson när de på ålderns höst bodde tillsammans i den lilla stugan i byn Mjödehult några kilometer söder om Påryd i Karlslunda församling. I Mjödehult och i grannbyn Bossmåla hade deras släkt bott i flera generationer.

Hilma föddes 1891 och Ellen 1880. De hade tre syskon: Signe, Anna och storebror John. Föräldrarna var skraddaren Peter Jonasson och Ida Nilsson. En helt vanlig familj på den småländska landsbygden för hundra år sedan.

De ingår inte i min släkt men jag har stött på ett fotografi på systrarna från 1951, taget av Ann-Sofi Lindsten på Kalmar Läns Museum.

Sommaren 1953 hade Ellen fyllt 73 år. Lil-lasyster Hilma fyllde 62 år den sommaren. Båda var redan pensionärer.

Ellen var också döpt till Maria Alexandra och om hon kallades Ellen vet jag inte, men misstänker det. Hilma hade även namnet Augusta men prästen har markerat Hilma som tilltalsnamn.

De båda systrarna bodde kvar i stugan i Mjödehult åtminstone fram till 1960, kanske längre. När Ellen dog 1967 hade hon adress Fagerhult i Karlslunda församling. Hilma gick bort 1982 och bodde då på ålderdomshemmet Björkhaga i Påryd.

Ellen var husägare

Redan i folkräkningen 1940 är Ellen inskriven som pensionär, trots att hon då bara var 60 år gammal. Hilma fick också pension då. Det kan möjligen ha sin förklaring i en anteckning i 1930 års folkräkning, där det står skrivet att Hilma vara "delvis lam". Hilma var hemmadotter och arbetade aldrig utanför hemmet, kanske just därför.

1927 dog deras far Peter och deras mor Ida

levde tio år till. Sedan var det Ellen som blev ägare till fastigheten.

Enligt bouppteckningen efter fadern 1927 värderades stugan till 1000 kronor. Lösöret var knappt och värderades till 212 kronor. Begravningen kostade 250 kronor. Något arvskifte finns inte i anslutning till bouppteckningen. Storebror John bodde i Stockholm och systemen Anna var gift i Hässleholm.

1922 hade Ellen återvänt till hemmet efter 20 år borta. Kanske kom hon då hem för att vårda de gamla föräldrarna, om Hilma inte klarade det på grund av att hon var delvis förlamad. Kanske fick Ellen överta fastigheten för att hon tagit hand om föräldrar och syster, eller så köpte hon ut sina syskon.

Peter Jonasson och Ida Nilsson

Den lilla stugan systrarna bodde i låg under Mjödehult nr 1, en av byns två större gårdar. Fadern Peter Jonasson kom dit från en drängplats i Kanegärde i november 1870. Det var från början en backstuga och strax innan hade en snickarfamilj flyttat ut. Kanske var det i samband med att han började arbeta som skraddare som han fick överta huset.

En månad efter inflyttningen tog han dit sin ogifta faster Stina Nilsson som piga. Han var ju ungar och förväntades inte klara sitt hushåll själv. Faster Stina bodde kvar i familjen till sin död 1901.

I Påryd några kilometer norrut bodde Ida Matilda Nilsson. Ida var född 1852 och Peter 1840. De gifte sig två dagar före jul 1874. Barnen kom med några års mellanrum. Efter John som föddes 1875 fick de fyra döttrar: Ellen 1880, Signe 1884, Anna 1887 och Hilma 1891. 18 år gammal dog Signe av "bröstlidande" som är en diffus men vanlig dödsorsak vid den här tiden.

Samma år, 1902, flyttade Ellen hemifrån. Under tjugo år arbetade hon som piga, tjänarinna och hembiträde i flera olika hushåll i trakten.

Storebror John begav sig först till Borgholm och så småningom till Stockholm där han blev chaufför och dog där 1938.

Systemen Anna gav sig också hemifrån och

Systrarna Ellen och Hilma Petersson i sin trädgård sommaren 1951. Foto: Ann-Sofi Lindsten. Bild från Kalmar Läns Museums bildsamling.

flyttade till Kastlösa på Öland 1906. I januari 1912 kom hon hem och födde dottern Elin i mars. Elin blev fosterbarn hos morföräldrarna i Mjödehult när hennes mor flyttade till Karlskrona senare samma år. Två år senare kom Anna tillbaka, några veckor innan hon födde sonen Börje. Han blev också kvar hos morföräldrarna när hans mor flyttade till Skåne 1916 men återförenades senare med henne.

Under 1910-talet fanns det alltså två små barn i familjen och kanske fick Hilma ta ansvar för att passa sina syskonbarn.

Båtsman Flykt

Ellens och Hilmas mor Ida kom från Karlslunda församling, som fram till 1873 var kapellförsamling till Arby församling. Karlslunda församlingskyrka ligger i samhället Påryd.

Idas far Nils Karlsson Flykt var båtsman nummer 197, antagen som båtsman den sista

juli 1843. 1851 gifte han sig med Anna Pettersdotter. Båda var födda 1823, Nils i Arby och Anna i Torsås. Familjen bodde i Påryd. Ida blev deras första barn, hon följdes av åtta syskon fram till 1871.

Det verkar som om Nils fick avsked från Flottan några år efter Idas födelse. I mönsterullan 1856 står det att han var "sjuk i landsorten" och alltså inte närvarande vid mönstringen. Därefter är han inte kvar i rullorna längre. Efter avslutad militärtjänstgöring blev han kyrkväktare hemma i Påryd.

Anna dog 1903 och Nils 1906. Bouppteckningen efter Anna visar ett inte särskilt välbärgat hem. Boningshuset och ladan värderades till 400 kr, lösöret till 1450 kronor och begravingen kostade 75 kronor. Sex av barnen var i livet och tillsammans med sin far och sin systerdotter Gunhild fick de dela på behållningen 456 kronor.

Nils föddes 1823 i byn Bossmåla några kilometer öster om Påryd i Arby socken. Föräldrarna Carl Håkansson och Ingrid Mattisdotter var torpare men Carl var också sockenskomakare. Nils hade fyra bröder och fem systrar. Två av systrarna dog som spädbarn.

Omkring 1839 dog Nils mor Ingrid och hans far Carl gifte om sig 1840 med den 28 år yngre Ingrid Stina Jönsdotter. Detta var Carls tredje äktenskap. Han var född 1788 och hade först varit gift med Ingrid Håkansdotter. De bodde då i Övraby i Söderåkra och i det giftet föddes de två första barnen.

Idas mor Anna kom från byn Fagerhylta i Torsås. Hennes föräldrar var den gifte drängen Peter Svensson och hustrun Ingrid Persdotter. I en husförhörslängd har prästen skrivt ”vanför” om Peter. I familjen fanns också Annas halvsyster Stina som var elva år äldre och två yngre bröder. Anna miste sin mor tidigt, Ingrid dog på Annas åttaårsdag den 10 maj 1831, av vattusot.

Båtsman Löving

Ellens och Hilmas farfar var båtsmannen Jonas Nilsson Löving, född 1814 och son till båtsmannen Nils Persson Skärv som i sin tur var son till båtsmannen Per Stille. Minst tre generationer båtsmän i obruten följd i den här slakten. Kanske finns det fler längre bakåt i historien.

Alla dessa var stationerade i Arby socken. Löving hade nummer 209, Skärv hade nummer 181 och Stille nummer 217. Tack vare båtsmannumren går det att hitta dem i mönsterrullorna.

Jonas Löving antogs 1837 och fick avsked 1850. I mönsterrullan från 1846 står det att Jonas var sjövan och att han var kommenderad på ångfartyget Artref eller Aetref.

Han var båtsman i Mjödeshult men efter avskedet 1850 flyttade familjen till Svinhult i Torsås socken där de blev torpare. Peter hade alltså bott de första tio åren av sitt liv i Mjödeshult innan han återvände dit som vuxen 1870. Kanske höll de kontakt med sina grannar och det var så han fick arbete där.

Jonas far Nils föddes 1774 i Bossmåla där hans far Per Stille var båtsman. Bossmåla, där Nils föddes, är samma by som Ellens och Hilmas morfars far växte upp i några år senare.

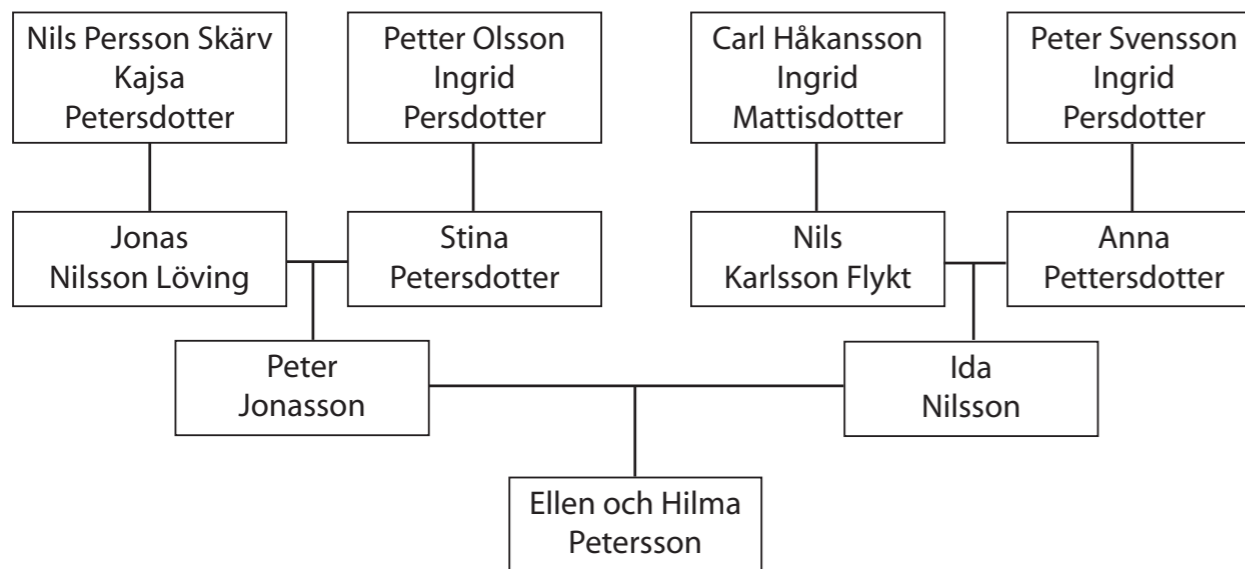
Vet du mer?

Det här är en helt vanligt familj och släkt i Sverige under 1800-talet och in i vår egen tid. En rad människoliv som de flesta idag förmodligen är glömda och bara väcks till liv av oss som släktforskar. Hur såg ders liv ut och hur såg de själva ut?

Känner du till något om systrarna? Är du släkt med familjen? Finns stugan i Mjödeshult kvar? Hör gärna av dig om du har mer att berätta om de två systrarna Petersson och deras familj.

Alla uppgifter i den här artikeln kommer från arkivhandlingar och databaser, både från kyrkböcker, militära mönsterrullor och bouppteckningar.

*Eva Johansson
eva@evagun.se*

Öppet hus i Småland

I höst och i vår ordnar DIS-Småland öppet hus på flera orter runt om i Småland. Efter årsskiftet återstår ett sista tillfälle i Kalmar i februari.

Vi vill ha en nära kontakt med våra medlemmar därför öppnar vi för möten där man kan komma och träffa oss, få hjälp av faddrar, utbildare, disbytombud, visning av dispos och träffa styrelsemedlemmar.

Vi hjälper dig om du har problem med att konvertera till ditt nya program. Vi kan också visa dig hur man gör för att skicka in till disbyt.

Öppet hus i Kalmar: Lördagen den 22 februari kl 13.30–15.30. *OBS! Datum är ändrat.* Lokal: Studieförbundet Vuxenskolan Kalmar län, Polhemsgatan 16 i Kalmar.

Får du tidningen i november så påminner vi om Öppet hus i **Jönköping** den 30 november 13.30–15.30. Lokal: Studieförbundet Vuxenskolan, Huskvarnavägen 40.

Helgkurs i Disgen Kartor

Den 4-5 april 2020 kl 10.00–14.00 kommer vi att ha en kurs i Disgens kartfunktion.

Vi går igenom hur man använder kartfunktionen i Disgen, hur man lägger in digitala kartor och hur lantmäteriets kartor fungerar i Disgen och Google Earth.

Lokal: Studieförbundet Vuxenskolan Jönköpings län, Storgatan 5, Sävsjö.

E-post och pdf-fil

För att du inte ska missa Små-Disigt som pdf kanske du ska kolla så vi har rätt e-postadress registrerad i medlemsregistret.

Gå in på DIS hemsida www.dis.se/medlem scrolla längst ner till Självservice, gå sedan till Mina uppgifter. Här kan du själv rätta dina uppgifter. Logga in med ditt medlemsnr och lösenord.

Distanskurs i Disgen

Vill du lära dig mer om Disgen 2019 finns möjlighet att gå en distanskurs. DIS-Småland erbjuder distanskurser.

På en distanskurs kan du studera när det passar dig bäst själv.

Anmäl dig när du vill. När du anmält dig utses en handledare och du får kursmaterial, det tar ungefär två veckor. Sedan kan du starta kursen.

Det finns inget start- eller slutdatum på kursen men det är samma material som vi använder i studiecirkel och detta är anpassat till cirka åtta veckors studier.

I kursen ingår bland annat:

- Programmets uppbyggnad.
- Skapa mapp för alla släktdata.
- Inmatning och registrering av data.
- Kopplingar och relationer mellan olika personer.
- Analyser och kontroll.
- Hantering av bilder, orter och källor.
- Utskrifter och utdrag.

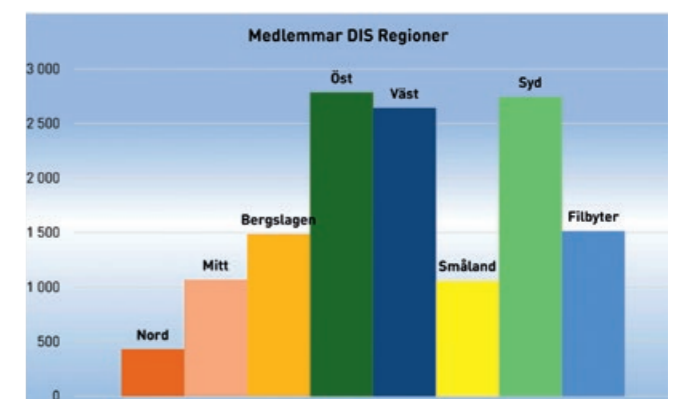
För att tillgodogöra dig kursen behöver du ha bra kunskap om Windows och övrig dator-kunskap.

Priset är 800 kronor för medlem, 1000 kronor för icke medlem. Anmälan görs genom e-post till distans@dis-smaland.se.

Medlemsstatistik

Medlemsstatistiken för november 2019 visar att Föreningen DIS hade 21 434 medlemmar.

Föreningen är indelad i åtta regionföreningar och DIS Öst med Stockholmsregionen är störst. DIS Småland hade i november 1 061 medlemmar.

Avsändare:

Föreningen DIS-Småland
c/o Eva Gröön
Skälsbäck Norrgården 107
570 72 FAGERHULT

B

SVERIGE
PORTO BETALT

Kallelse till DIS-Smålands årsmöte

Tid: Lördag den 28 mars 2020

**Plats: Studieförbundet Vuxenskolan,
Huskvarnavägen 40 i Jönköping**

- 10.00 – 10.30 Ankomst och kaffe
- 10.30 – 12.00 Föredrag
- 12.00 – 13.00 Lunch, pris 100 kr/person
- 13.15 Årsmötesförhandlingar

För deltagande i lunch följt av årsmöte anmäl till Börje Jönsson på e-post: borje.jn@gmail.com eller telefon 070-863 12 17 senast söndag den 20 mars 2020.

OBS! Eventuella motioner till årsmötet ska skickas till ordföranden Eva Gröön senast den 15 december 2019.

Välkomna till Jönköping! – Styrelsen

Byggnaderna från den gamla tändsticksfabriken i Jönköping har bevarats och här finns ett museum. Foto: Eva Johansson.